

TAZRIÁ

(II. Mózes 12.1. – 13.59.)

תְּזַרְיָא

A rituális és fizikai tisztaságról esik szó és egy súlyos betegségről, a poklosságról, amelyet leprának fordítanak, talán nem pontosan. Ugyanis a lepra gyógyíthatatlan betegség, a poklosságot gyógyítottak a papok, akik orvoslással is foglalkoztak. Bár van olyan vélemény, hogy amely kórnak a gyógyítását ma nem ismerik, az nem azt jelenti, hogy annak idején sem ismerték. Akinél poklosságot észleltek, annak el kellett hagyni a tábort, és csak gyógyulása után térhetett vissza a közösségbe. Ez a betegség büntetésnek számított a “rossz szó” a rágalom, az alaptalan vádaskodás, a pletyka vétségéért járt e fenyítés. Ha az illető meggyógyult, ahogy írva van, “mossa ki ruháit, nyírja le minden haját, fürödjék meg, és legyen tiszta., azután bemehet a táborba, de háljon sátrán kívül hét napig”. Látjuk, hogy több ezer évvel ezelőtt a nagyon fontos járványügyi, egészségvédelmi, tisztasági intézkedéseket foganatosítottak a közösség érdekében.

Hetiszakaszunk két tárgyat ölel fel. Az első téma a szülőasszony tisztátalansága szülés után. Más a tisztátalanság ideje, ha fiút szül és más, ha leányt. Hogy félreértés ne essék, nem testi “tisztátalanság”-ról, azaz nem higiénéről van szó. A bibliai “tisztá” vagy “tisztátlan” nem testi fogalmak, hanem misztikusak. A rituális fürdő sem tartozik a higiénia kötelékébe, hanem lelki, misztikus tisztasággal kapcsolatos. Ezért az előírt vízmennyiség, a víz eredete és a lemerülés szertartása. Egy megalakuló zsidó kehilának a templom és az iskola felállítása mellett a mikve felépítése volt elsőrendű gondja. Hetiszakaszunk másik része ragályos kiütések, a leprás tünetek “tisztá” vagy “tisztátalan” megállapításával foglalkozik a kohanita feladataként. Nem gyógyításról, nem kezeléstről, hanem a tünetek megállapításáról van szó. A gyógyulást, valamint a szülőasszony “tisztátalanságának” befejezését áldozat bemutatása követte. A jobb módú bárányt áldozott, de a szegény asszony vagy leprás beteg két galambfiókéval is eleget tehetett áldozási kötelességének. A kohanita nem csupán a testi “tisztátalanságokat” vizsgálta. A ruhában előforduló penészes részt is “támé” -nak minősítette, és különféle eljárásokkal kellett azok “tisztaságát” visszaállítani. Téves felfogás a betegségek vagy a szülésekből kifolyó testi problémák gyógyítása, vagy fizikai “tisztítására” gondolni a kohaniták működése nyomán. A kohanita egyszemélyben volt pap, tanító és orvos. De természetszerűleg nem ismerhette a modern orvostudomány diagnózisát és terápiáját. Így hiba lenne a XX. században ismert orvosi ténykedést látni a kohaniták működésében. Mint fent említettem, “tisztá” és “tisztátlan” a Bibliában nem testi, nem higiéniai fogalmak. A hetiszakaszhoz csatolt prófétai rész ábrázolja legjobban, hogy betegség eltávolítása nem fizikai, orvosi ténykedések, hanem misztikus, csodaszerű működések eredménye volt. Az arameusok katonai parancsnoka leprában szenvedett. Többen azt tanácsolták neki, hogy keresse fel a zsidók híres prófétáját, Elisát és az majd .meggyógyítja. A próféta előírta számára; hogy hétszer fürödjék meg a Jordánban és egészséges lesz. Az arameus hadvezér előbb megsértődött, mondván, hogy Damaszkuszban van elég folyó, hogy megfürödjék benne. Végül mégis ráállt a prófétai ajánlatra, hétszer bukott alá a Jordánban és bőre olyan lett, mint fiatal ifjú bőre, és “tisztá lett”. Nem modern értelemben vett terápiáról volt itt szó, hanem misztikus csodáról, amit a csodatevő próféta, Elisa tett. Számos esetben hajlunk arra, hogy belemagyarázzuk a bibliai elbeszélésekbe a modern idők tudományát. Természetesen ez nem felelhet meg a valóságnak. Bacilusokról, vírusokról, fertőzésekről nem tudtak abban az időben. Legfeljebb misztikus megvilágítása az emberi testtel kapcsolatos jelenségeknek a higiénia, a terápia követelményeit is szolgálta. Ugyanilyen értelemben kell viszonyulnunk az étkezési törvényekhez és “a disznóhús és egyéb állatok élvezetének tilalma” nem indokolható a testre való ártalmukkal. Sokkal inkább keresnünk kell az okokat a többi népektől való elkülönülési parancsban. A disznó szent állat volt sok más népnél. Ez elegendő ok, hogy nálunk “tisztátalan” legyen. “Legyetek szentek, mert szent vagyok én..., hogy különválasszatok a tisztátalant a tisztától, az ehető és a nem ehető állattól”. Az étkezési törvények elválasztották Izrael népét a többi népektől. A hetiszakasz “tisztasági” törvényeit ugyancsak nem lehet azonosítani a modern orvostudomány és higiéniai előírások megfelelőjével, habár kétségtelenül hatással voltak az egészségre is. Például a középkorban dúló pestis és egyéb járványok sokkal kisebb mértékben sújtották a zsidó lakosságot.

Niszán a zsidó naptár első hónapja a Bibliai hónapok tekintetében, és a hetedik hónap a hagyományos Tisritől kezdődő hónapok számolásában. Niszán teljes hónap, mindig 30 napból áll, és általában márciusra vagy áprilisra esik. Csillagképe a bárány, kos. Ebben a hónapban kost áldoztak a Bét Hámikdás, a Jeruzsálemi Szentély idejében, amelyet “korbán pészáchnak”, pészáchi áldozatnak neveztek. A babilóniai fogságból Izraelbe visszatért zsidók, Ezra és Nechemjá idejében “fogadták örökbe” a Niszán elnevezést, miután a hónap neve asszír/akkád nyelven: “nizánu”. A Niszán név a Bibliában, az Eszter Könyvében és a Nechemjá Könyvében fordul elő, de egyes apokrifokban is megtalálható. A Talmud szerint Niszánban teremtette az Örökkévaló a világot, és népünk ősatyái is ebben a hónapban születtek. Niszán első napja a királyok újéve. Izrael királyai Niszántól kezdve számolták királyságuk éveit. Niszán az ünnepek újéve is, mert Pészách ünnepe a zarándok-ünnepek közül az első.

Szülés után a nő támé, egy hétig (fiú) és két hétig (lány szülése után). A támé szót általában tisztátalannak fordítják, ami negatív tartalommal bír. Milyen negatívum társulhat egy olyan szent történéshez, mint a szülés? Az új anya sugárzik a boldogságtól és a szentségtől. Egy új életet hozott a világra! A kérdés eleve feltételezi, hogy minden negativitás rossz is, valami baj jele. A spirituális világban a negativitás időnként jó is lehet. A szülésből adódó tumá, tisztátalanság állapotának az egyszerű értelmezése, hogy egy új élet eltávozik az anya testéből. Mivel ez az új élet már önállóan létezik, az anya méhében űr keletkezik, ez hozza létre a tumá állapotot. Vannak, akik úgy vélik, hogy azért tart a tumá állapot két hétig egy lány szülése esetén, szemben a fiú szülése utáni egy héttel, mert egy lány újszülött is magában hordozza egy új élet születésének lehetőségét. Mivel a lánygyermekben a szentség erősebb, az űr, ami az anyaméh elhagyásakor keletkezik, nagyobb. A Vájikrá, Mózes harmadik könyvének a 12. és 13. fejezetében egymás mellé kerül a szülés és a cáraát nevű spirituális bőrbetegség. Ez a betegség is magában hordozza a tumát. Azonban a cáraát a megfertőződött ember spirituális hiányosságából ered. A cáraát üzenet a betegnek, hogy valamely bűnét meg kell bánnia. Azaz a tumá időnként negatív is lehet. Érdekes, hogy egy kommentár szerint csak szent emberek hajlamosak a cáraátra. Valóban a legtöbb magyarázó úgy mondja, hogy ma azért nincs ez a betegség, mert nem vagyunk elég szentek. Látható, hogy a cáraát olyan betegség volt, mely félreérthetetlenül az Örökkévalótól ered. Azért nincsen manapság ez a betegség, mert nem hagyjuk, hogy az Örökkévaló olyan közvetlenül részt kapjon a mindennapi életünkben, ezért neki sokkal finomabban kell cselekednie. Ha felismerjük, hogy az Örökkévaló irányít minden eseményt, akkor a Teremtő sokkal világosabban megnyilvánul. „a betegség nem azt jelenti, hogy rossz vagy, csak hogy megérett az idő a fejlődésre” Minden betegség, dilemma, probléma kihívás, melyet az Örökkévaló küld. Aprólékosan megtervezte, hogy a lelkünk javát szolgálja. Minden kihívás üzenet és vezeklés is egyben. Senki sem tökéletes. Mindannyian hibázunk időnként. Azaz a betegség nem azt jelenti, hogy rossz vagy, csak hogy megérett az idő a fejlődésre egy bizonyos területen. A cáraát önelemzésre ösztökél. Hasonlóan a felmerülő problémák és kihívások a jellembéli hiányosságok miatt alakultak ki, ezért minden probléma önvizsgálatra kell késztesen. Erre lettek kitalálva. Ha nem veszünk róluk tudomást, a spirituális hiányosságokat nem lehet orvosolni. A hiányosságok vezetnek szenvedéshez. A szenvedés önvizsgálatra készítet. Az önvizsgálat belátáshoz vezet, mely fejlődést, békét és boldogságot eredményez. A cél, hogy eljussunk a belátáshoz. Sávuotkor mindannyiunkra egy bölcsesség-áradat vár. Ez a nap nemcsak egy megemlékezés az eredeti kinyilatkoztatásról, hanem egy olyan időszak, amely természeténél fogva magában hordozza a belátást. Miben van szükségünk útmutatásra? Házasság? Randevú? Gyerekevelés? Tanulás? Önuralom? Sávuot megadja a bölcsességet és belátást, amire szükség van. De akarni kell, dolgozni kell érte, és alkalmasnak kell lenni rá. Minden belátás önkritikát is tartalmaz. Akarod hallani? Készen állsz a fejlődésre, ha a belátás ezt szükségessé teszi? Ezen a sávuoton mondjuk ki az Örökkévalónak, hogy készen állunk, hajlandók és képesek vagyunk foglalkozni az ő meglátásaival. Bármilyen jár is vele, készen állunk a változásra. Egy ilyen imával biztosítva van a belátás is.

A Széfer Jecirá megállapítja, miszerint nincs magasztosabb az „oneg”-nél és nincs alantasabb a „negah”-nál. Hogyan is értelmezzük ezt a titokzatos mondatot? Midrás Szocher Tov megállapítja, miszerint a Sabbat minden aspektusában kettős. A Szentélyben az étel két adagból állt; az állatáldozat keretében két bárányt ajánlanak fel; a Sabbat megszügyenyítése dupla kifejezéssel van körülírva; a Sabbat megtartásának jutalma két kifejezéssel szerepel; mint ahogy a Sabbat megtartásának parancsa is megjelenik mint „záchor” és „sámor”; végül a Sabbat alkalmával énekelt zsoltár két néven szerepel, „mizmor” és „sir” Sém miSmuel szerint a Midrás nem pusztán arra céloz, hogy a Sabbat dupla kifejezésekkel jellemezhető. Sokkal inkább rámutat arra, miszerint a Sabbat lényegi eleme a kettősség. Egyfelől a Sabbat az „egység titka” (Zohar), amelyen keresztül a zsidóság egyesül. Másfelől, a Sabbat az Eljövendő Világra is hasonlít, ahol minden igaz ember az egyéni érdemei alapján nyeri el jutalmát. Sém miSmuel a következőképpen magyarázza ezt a kettősséget. Amikor a bűntől való tartózkodásról van szó, minden zsidó ember egyenlő. Valójában mind hasonlóak vagyunk. Ez a Sabbat egyik aspektusa – az egység, amelyben az egész zsidóság egyesül. A Sabbat másik nézőpontja, ahogyan fentebb is szóltunk róla, amikor minden egyén a saját egyedi érdemei alapján nyeri el jutalmát. Ez utalás a micvákra, ami cselekvést vár el. Erről az oldalról nézve messze nincs szó egyenlőségről, hiszen mindannyian más-más mértékben növekedünk emberségünkben, attól függően, mennyi energiát fordítunk rá és mennyire őszinték a szándékaink. A fenti nézőpontot tovább tágítva megelőlegezhető, hogy minden zsidó ember kettős küldetéssel születik. Létezik egy közös nemzeti küldetés, amiben egyenlők vagyunk. Létezik azonban egy egyedi küldetés is, amely mindenki másétól különbözik. Az egyéni küldetést hagyományosan úgy értelmezzük, hogy az valamely különleges, sajátos képességünk felhasználása arra, hogy egyedül alkossunk ezen a világon. Sém miSmuel tanítását ismerve láthatjuk, hogy egyéni küldetésünket a micvákon keresztül is teljesíthetjük. Bár a tettek ekkor egyformának tűnnek, valójában mindenki különböző lelkesedéssel és gonddal végzi a micvákat. A „mecorá” kizárásra kerül mind a nemzeti, mind az egyéni küldetése véghezviteléből. A Tóra is kimondja, hogy a mecorá egyedül vándorol, amit a Talmud úgy értelmez: „a zsidó táboron kívül”. Ez a kényszerített magány jelképezi a mecorá kizárását a zsidó nép nemzeti küldetésének teljesítéséből. Azt is olvassuk, hogy a mecorát egy, esetenként két hétre is bezárják. Ez arra utal, hogy minden embernek más-más időre van szüksége a lelki alantasság leküzdéséhez. Egy mecorá megtisztulásának folyamata, ideje egyénenként változó, attól függően, hogyan vált bűnössé. Ez jelenti a mecorá egyéni küldetésének eltűnését is, hiszen a gyógyulásához idő kell és akarat.

HÍREK A VILÁGBÓL

Csaknem tizenháromezerre emelkedett az alijázók száma az elmúlt időszakban. https://bzsh.hu/2024/04/09/csaknem-tizenharomezer-alijazo/
Izrael ma újabb nagy hadműveletet indított a Gázai övezetben. https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsido-vilagbol/izrael/izrael-ma-ujabb-nagy-hadmuveletet-inditott-a-gazai-ovezetben
Az államfő, aki nem mondott igazat apja nemzetiszocialista múltjáról, április 16-án a holokauszt 80. évfordulója alkalmából fog beszédet mondani a hivatalos állami megemlékezésen. https://akibic.hu/2024/04/10/peticio-indult-hogy-sulyok-tamas-ne-tartson-beszedet-a-holokauszt-magyarorszagi-aldozatainak-emleknapijan/
Az iráni katonai fenyegetések árnyékában az izraeli védelmi vezetőkkel tárgyal Michael Kurilla amerikai tábornok, az Egyesült Államok közel-keleti műveletekért felelős Középső Parancsnokságának (CENTCOM) parancsnoka csütörtökön. https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/izraelben-targyal-az-amerikai-kozepso-parancsnoksag-vezetoje
Összetettebb története van a húsvétnek, mint azt először hinnénk. https://mult-kor.hu/osszetettebb-tortenete-van-a-husvetnek-mint-azt-eloszor-hinnenk-20240330
A hadsereg terve a humanitárius segélyek új szintre emelésére és a tüntetés. https://ujkelet.live/2024/04/11/a-hadsereg-terve-a-humanitarius-segelyek-uj-szintre-emelesere-es-a-tuntetes/
A csapatkivonás és a tűzszüneti tárgyalások ellenére tovább folynak a harcok a Gázai övezetben. https://izraelinfo.com/2024/04/09/a-csapatkivonas-es-a-tuzszuneti-targyalasok-ellenere-tovabb-folynak-a-harcok-a-gazai-ovezetben/
Száz évnel is régebben létesítették az első koncentrációs táborokat - ma van a felszabadulásuk napja. https://infostart.hu/belfold/2024/04/11/szaz-evnel-is-regebben-letesitettek-az-elso-koncentracios-taborokat-ma-van-a-felszabadulasuk-napja
Amerikai hírszerzés: Irán meg fogja támadni Izraelt. https://24.hu/kulfold/2024/04/11/gazai-haboru-izrael-hamasz-percrol-percre-2024-aprilis-11/#amerikai-hirszerzes-iran-meg-fogja-tamadni-izraelt
Hadihajókat vetnek be a gázai humanitárius folyosó biztosítására a britek. https://nepszava.hu/3231114_nagy-britannia-gazai-ovezet-humanitarius-segely
Hatalmas botrányba fulladhat az idei Eurovíziós Dalfesztivál Izrael részvétele miatt, záporoznak a durva fenyegetések. https://www.atv.hu/kulfold/20240411/botran-y-fenyeges-es-svedorszag-izrael-haboru-eurovizios-dalfesztival
Zsidómentő volt, mégis náci kollaboránsként bélyegezték meg. https://telex.hu/techtud/2024/04/08/zsidomentes-vagy-kollaboracio-kasztner-rezso-kozeleti-es-torteneszi-megitelesenek-ellentmondasai
Németország visszautasította az Izrael katonai és pénzügyi segítéséről szóló nicaraguai vádat. https://bzsh.hu/2024/04/09/nemetorszag-visszautasította-az-izrael-katonai-es-penzugyi-segiteserol-szolo-nicaraguai-vadakat/
Dokumentumfilmen két holokauszt-túlélő találkozása 80 év után. https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsido-vilagbol/zsido-vilag/dokumentumfilmen-ket-holokauszt-tulelo-talalkozasa-80-ev-utan
Bár Kállay Miklós miniszterelnök hintapolitikájának köszönhetően a hazai zsidóság sokáig nem volt közvetlen életveszélyben, 1944. április 5-én, alig három héttel a német megszállás után mégis ki kellett tűzniük a sárga csillagot, ami mindenhol a deportálások kezdetét jelentette. https://akibic.hu/2024/04/06/nyolcvan-eve-kerult-a-zsidok-mellkasara-a-sarga-csillag-a-keresztények-meg-a-fejuket-is-elfordítottak/
Szinte egész életét a humanitárius tevékenységnek szentelte id. Antall József. https://mult-kor.hu/szinte-egsz-eletet-a-humanitarius-tevekenysegnek-szentelte-id-antall-jozsef-20240328
Likvidálás, Gázában felejtett fűró, és a túsók többsége halott lehet. https://ujkelet.live/2024/04/11/likvidalas-gazaban-felejtett-furo-es-a-tuszok-tobbsege-halott-lehet/
Izraeli légitámadásban meghalt a Hamasz vezetőjének három fia és három unokája. https://izraelinfo.com/2024/04/10/izraeli-legicsapasban-meghalt-a-hamasz-vezetojenek-harom-fia-es-harom-unokaja/
A háború előtt sok magyarországi településen volt szombat-zsinór (héber nevén éruv), talán a legismertebbek Óbuda, Pápa, Kismarton, de az elmúlt időszakban csak Bodrogkeresztúron létesítettek ilyet. https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/budapest-en-is-van-mostantol-eruv-avagy-szombat-zsinor
Amerikai hírszerzés: Irán megtámadja Izraelt. https://magyarnarancs.hu/kulpol/amerikai-hirszerzes-iran-megtamadja-izraelt-267146
Izrael félelmében a saját területein "lőtte ki" a GPS-t – kitört a káosz. https://infostart.hu/kulfold/2024/04/11/izrael-felelmeben-a-sajat-teruletein-lotte-ki-a-gps-t-kitort-a-kaosz
Benjamin Netanjahu kitűzte az IDF rafahi bevonulásának a dátumát. https://nepszava.hu/3231403_izrael-hamasz-rafah-tuszok-haboru

Baj van, tényleg bármikor kirobbanhat a háború Irán és Izrael között. https://www.atv.hu/kulfold/20240411/haboru-tamadas-izrael-iran-amerikai-hirszerzes
Hollandiában tavaly robbanásszerűen megnőtt az antiszemita incidensek száma. https://bzsh.hu/2024/04/09/hollandiaban-antiszemita-incidensekszama/
Benedek István Gábor: Niszán hónap, a zsidó nép születésének örömteli emlékeideje. https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsido-vilagbol/zsido-vilag/benedek-istvan-gabor-niszan-honap-a-zsido-nep-szuletesenek-oromteli-emlekideje
Három zsidó iskola igazgatóját kérdeztük arról, hogyan látják az oktatás szerepét a zsidóság jövőjét illetően. https://akibic.hu/2024/04/05/ma-a-korabbinal-is-nagyobb-feladat-harul-a-zsido-iskolakra/
Drámai adatok: felére zuhant tíz év alatt a vallásosak száma. https://www.economx.hu/belfold/vallas-hit-nepszamlalas-ksh-modernizacio-katolikus-reformatus-evangelikus-izraelita-hitelet.788028.html
A hadsereg célzott műveletet indított Nuszeiratban. https://ujkelet.live/2024/04/11/a-hadsereg-celzott-muveletet-inditott-nuszeiratban/
Az izraeli hadsereg műveletet indított a Gázai övezet közepén. https://izraelinfo.com/2024/04/11/az-izraeli-hadsereg-muveletet-inditott-a-gazai-ovezet-kozepen/
Izrael a Gázai övezet vízügyi hatóságának kérésére helyreállítja a Gázai övezet déli részébe vezető vízvezetékét és a következő napokban újraindítja a vízellátást. https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/izrael-helyreallitja-a-gazai-ovezet-vizvezeteket
Irán legfőbb vezetője Izrael megtorlásával fenyegetőzött. https://hvg.hu/vilag/20240410_iran-legfobb-vezetoje-izrael-megtorlasaval-fenyegetozott